

ЗАУВАЖЕННЯ

до звіту про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відповідно до пункту 16 розділу II Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851, ознайомившись із звітом думку експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Назва ЗВО	Київський університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	2802
Назва ОП	Літературна творчість
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

заклад вищої освіти надає мотивовані **зауваження до нього**:

Зауваження університету до звіту експертної групи висвітлені у доданому файлі

Додатки:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Відповідь Університету на звіт ЕГ. ОПП Літературна творчість.pdf</i>	syULxlgWllto3cEtRmggq8mgDnluD9roxOtitZTLioE =

Шляхом підписання цих зауважень запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

ПІБ: ТУРУНЦЕВ ОЛЕКСАНДР ПЕТРОВИЧ

Дата підпису: 03.11.2023 р.

**Відповідь на зауваження та рекомендації експертів
з акредитації освітньої програми другого (магістерського) рівня
«Літературна творчість» (код в ЄДЕБО 2802) спеціальності 035 Філологія**

Керівництво Київського університету імені Бориса Грінченка, науково-педагогічні працівники та гарант освітньо-професійної програми «Літературна творчість» висловлюють подяку за проведену експертизу освітньої програми та висловлені рекомендації. Звіт експертної групи уважно проаналізовано. Пропонуємо важливі аргументи та пояснення щодо змісту висловлених ЕГ зауважень і рекомендацій за відповідними критеріями з метою всебічного представлення особливостей контексту та інструментів реалізації ОП «Літературна творчість» у Київському університеті імені Бориса Грінченка.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Рівень В.

Слабка сторона: мета ОП, яка передбачає підготовку фахівців за кількома напрямками (науково-педагогічний, дослідницький та інноваційний), не забезпечує реалізацію науково-педагогічного складника, адже відсутні спеціальні ОК, формування фахових компетентностей викладача вищої школи, відповідні ПРН.

Рекомендація: гарантові та робочій групі в новій редакції ОП відредагувати формулювання мети, у якій вилучити науково-педагогічний напрямок або ввести до навчального плану ОК, що дали б можливість підготовки фахівців як педагогічних працівників ЗВО й відповідно повної комплексної реалізації мети освітньої програми.

Відповідь університету: Мета освітньої програми – «надати освіту в галузі української філології із широким доступом до працевлаштування, **забезпечити фундаментальну** теоретичну і практичну **підготовку** кваліфікованих кадрів для виконання професійних завдань науково-педагогічного, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасного літературознавства, мовознавства, підготувати випускників до самостійної творчої, літературно-критичної та дослідницької діяльності». Відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, магістр-філолог «може працювати ... на викладацьких посадах у закладах вищої освіти (за наявності у програмі підготовки циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін та проходження відповідних практик)». У 2019 році на прохання здобувачів в освітню програму були внесені зміни, зокрема замінено освітні компоненти блоку «Педагогіка вищої школи» на «Літературно-мистецькі медійні проекти». Разом із тим, відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 776 від 16.07.2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти», «особи, які здобули вищу ... освіту за іншою спеціальністю та яким не було присвоєно професійної кваліфікації педагогічного працівника, можуть бути призначені на посаду педагогічного працівника строком на один рік. Вони можуть продовжити працювати на відповідних посадах педагогічних працівників системи ... вищої освіти на постійній основі після їх успішної атестації» (п.3.7). Оскільки в розділі «Придатність випускників до

працевлаштування та подальшого навчання» ОП зазначені лише посади літературознавця та літературного співробітника, вважаємо, що формулювання мети освітньої програми відображає сучасну ситуацію в країні щодо реалізації системи педагогічної освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Рівень В.

Слабка сторона: частина РПНД містить застарілу рекомендовану для магістрантів літературу, найновіші позиції якої датуються 2011, 2012, 2014 роками, що внеможливіє донесення до здобувачів найновіших досягнень галузі.

1. Рекомендація: викладачам, які забезпечують освітні компоненти ОП до кінця 2023–2024 н.р. оновити списки рекомендованої здобувачам літератури, у тому числі й за рахунок власних публікацій за назвою ОК, який викладається, що дасть можливість оперативно донести результати особистих досліджень у студентську аудиторію.

2. Рекомендація: оскільки в РПНД «Переддипломна практика (літературознавча)» визначено як одне із завдань опублікувати статтю (науковий жанр у програмі чітко регламентований) за темою кваліфікаційної роботи, а студенти друкують у тому числі й тези, варто розширити спектр апробаційних можливостей оприлюднення результатів творчого/наукового пошуку магістрантів іншими науковими жанрами.

Відповідь університету: Відповідно до наказу № 359 Київського університету імені Бориса Грінченка «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення робочих програм навчальних дисциплін», «у розділі основна рекомендована література вказується до 5 фундаментальних, базових джерел, які наявні у бібліотечних фондах Університету». У сфері бібліотечної справи поняття «застаріла література» має доволі чітку дефініцію: «видання, які втратили свою актуальність, наукову, інформаційну та художню цінність». Філологія не належить до тих наук, у яких наукова новизна дослідження втрачається за 9 років.

У підкритерії 2.2. експертна група зауважила, що найновіша позиція у списку рекомендованої літератури ОК «Методологія і методи літературознавчих досліджень» – 2012 року, що не відповідає дійсності, оскільки найновіше джерело – навчальний посібник науково-педагогічного працівника кафедри Олексія Сінченка «Комунікативні стратегії в теорії літератури: автор, текст, читач» 2015 року. Наголошуємо, що донесення до здобувачів найновіших досягнень галузі відбувається на заняттях, і список рекомендованої літератури, зазначений у РПНД, не відображає всього (!) обсягу наукової літератури, який опрацьовує викладач, готуючись до заняття.

Монографічні видання, навчально-методичні посібники професорів і доцентів кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства включені до робочих програм навчальних дисциплін, але насичувати списки літератури посиланнями на статті навряд чи є доцільним, оскільки академічний персонал сповідує повагу до наукових поглядів представників інших наукових

шкіл (одна із цінностей академічної доброчесності, сформульована ICIA – International Center for Academic Integrity) та ілюструє здобувачам поліваріантність інтерпретацій літературних явищ.

Розробники програми практики «Переддипломної (літературознавчої)», керівники кваліфікаційних робіт / проєктів здобувачів переконані, що наукова стаття є тим жанром, який сприяє досягненню ПРН-У-13. Тези, про які йшлося під час фінального брифінгу, навряд чи варто зазначати в робочій програмі, оскільки це нецензована наукова публікація, а їхня наявність у здобувачів лише засвідчує нефіктивну участь у наукових конференціях.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Рівень В.

Слабка сторона: відсутність академічної мобільності здобувачів, а також прикладів перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті.

Рекомендація: гарантові та робочій групі впродовж навчання магістрантів інтенсифікувати роботу щодо підвищення їх інформованості про переваги академічної мобільності, популяризувати й заохочувати здобувачів отримувати знання шляхом неформальної освіти.

Відповідь університету: вважаємо, що відсутність бажання студентів скористатися можливостями неформальної освіти свідчить про те, що ОП повністю задовольняє їхні потреби в опануванні ПРН засобами формальної освіти. Студенти мають досвід отримання знань шляхом неформальної освіти. Так, окрім наведеного факту в звіті ЕГ, варто сказати, що під час проходження «Виробничої практики» магістри мають пройти курс із соціально відповідального блогінгу «MOLOблогерстVO» (блок «Літературно-мистецькі медійні проєкти») / «Основи проєктного менеджменту» (блок «Літературно-мистецький менеджмент») на онлайн платформі «Прометеус», про що зазначено в програмі практики на с. 5.

Наголошуємо, що згідно з Законом України «Про вищу освіту», академічна мобільність – «**можливість** учасників освітнього процесу навчатися ... в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами». На головній сторінці сайту Університету Грінченка в рубриці «Анонси» регулярно розміщується інформація про стипендіальні програми обміну для студентів. Стаття 62 ЗУ «Про вищу освіту» визначає академічну мобільність як **право студента, а не обов'язок**. Університет Грінченка поважає права студентів і не чинить тиску в прийнятті будь-яких рішень.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Рівень В.

Рекомендації: слід активізувати роботу викладачів щодо оновлення змісту освіти на основі найновіших досягнень і сучасних практик у галузі.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. Зауваження: підкритерій 4.4 має часткову відповідність, оскільки трапляються випадки несвоєчасного оновлення змісту ОК відповідно до останніх наукових досягнень

або практик у галузі; ЗО лише частково беруть участь в академічній мобільності лише через участь в міжнародних конференціях.

Відповідь університету: вважаємо за необхідне звернути увагу, що в аналізі підкритерію 4.3. експертна група припустилася помилки і спозиціонувала науковий журнал «Синопис: текст, контекст, медіа» та збірник наукових праць «Літературний процес: методологія, імена, тенденції» як видання категорії В, тоді як рішенням Атестаційної колегії МОН від 02.07.2020 і 15.04.2021 відповідно, ці видання внесені до реєстру фахових видань категорії Б.

Зауваження щодо підкритерію 4.4 не корелюється з аналізом, наведеним стосовно цього підкритерію: «НПП ЗВО **постійно** оновлюють зміст освіти на основі сучасних напрямків та досягнень у дослідженні теорії літератури, новітніх літературних текстів тощо».

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Рівень В.

Рекомендації: Факультетом та ЗВО в цілому продемонстровані достатні умови для забезпечення стандартного рівня функціонування ОП. ЕГ може порекомендувати ЗВО запровадити платну повторну перевірку на плагіат, що стане ще одним із методів боротьби з академічною недоброчесністю під час написання кваліфікаційних та контрольних робіт.

Відповідь університету: висловлюємо нерозуміння, чому експертиза освітньої програми, де відсутні прояви академічної недоброчесності, де учасники фокус-групи «продемонстрували, що факультет, де функціонує ОП включає в поняття АД, окрім дотримання норм законодавства про авторське право, ряд інших, не менш важливих компонентів, зокрема, об'єктивне оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, відсутність корупції та тиску учасників освітнього процесу один на одного» (с. 15 звіту ЕГ), де популяризація АД та система заходів запобігання її порушень охарактеризована як потужна (с. 16 звіту ЕГ), зумовила рекомендацію про платну перевірку, яка засновується на почутті провини, бажанні покарати студента грошовими витратами. Така пропозиція абсолютно не корелюється з цінностями Університету, зазначеними в Стратегії розвитку.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Рівень В.

Слабкою стороною ОП за Критерієм 7 частково є політика щодо категорій здобувачів, які відносяться до осіб з особливими освітніми потребами.

Рекомендуємо формально розширити перелік категорій осіб з особливими освітніми потребами (додати молодих матерів, здобувачів-іноземців та ін.) та практично розширити їхні права та можливості (відповідно до збільшеного списку).

Відповідь університету: на превеликий жаль, рекомендація експертної групи суперечить чинному ЗУ «Про вищу освіту». Підпункт 18 пункту 1 статті 1 фіксує таку дефініцію: «Особа з особливими освітніми потребами –

особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти».

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Рівень В

Рекомендації: Суттєвих недоліків за час реалізації ОП виявлено не було, проте з огляду на деяку невідповідність науково-педагогічної складової цієї ОП (яка заявлена в меті), рекомендуємо підрозділам, що відповідають в університеті за якість освіти, унормувати до кінця навчального року мету та цілі ОП (п.8.5).

Відповідь університету: формулювання сильних сторін і позитивних практик у контексті критерію 8 ЕГ дає підстави сподіватися, що експерти ознайомилися із Положенням про науково-методичний центр стандартизації та якості освіти. Основні напрямки діяльності Центру не передбачають прямого втручання у формулювання мети і цілей освітніх програм.

Відповідно до роз'яснень, наданих у контексті критерію 1, вважаємо, що формулювання мети освітньої програми відображає сучасну ситуацію в країні щодо функціонування системи педагогічної освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність. Рівень В.

Слабкі сторони: не виявлено.

Рекомендації: відсутні.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9. Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають рівню В за критеріями 9.1, 9.2, 9.3. Функціонування ОП загалом відповідає вимогам критерію 9 без суттєвих недоліків та інноваційних практик.

Відповідь закладу: під час аналізу реалізації ОП у контексті 9 критерію ЕГ відзначила, що «сайт адаптовано для людей з вадами зору» (с. 25 звіту ЕГ), система інформування оцінена як потужна (с. 25 звіту ЕГ). Вважаємо, що Цифровий кампус, «де розміщені нормативні документи, що регулюють роботу за ОП, та вся необхідна інформація для учасників освітнього процесу», «можливість здобувачів стежити за поточними оцінками в особистих кабінетах на сервісі Цифровий кампус» (сильна сторона, відзначена ЕГ у контексті критерію 5, с. 16 звіту ЕГ) є інноваційними практиками.